

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу

Кафедра германської філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ РИТОРИКА В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРЕКЛАДАЧА

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
спеціалізація	<u>035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</u>
рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
освітня програма	<u>Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад</u>

Форма навчання денна

Кількість кредитів ЄКТС 3

Форма підсумкового контролю залік

Розробник: Гнезділова Ярослава Володимирівна, доктор філологічних наук, професор, вчений секретар КНЛУ; Черненко Ольга Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології КНЛУ.

Затверджено на засіданні кафедри германської філології, протокол № 16 від «18» червня 2026 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Шутова М.О.
(ім'я, прізвище)

Затверджено на засіданні вченої ради факультету германської філології і перекладу, протокол № 1 від «27» серпня 2026 р.

Декан факультету:

(підпис)

Христина МЕЛЬКО
(ім'я, прізвище)

Мета вивчення дисципліни: *сформувати* в студентів знання, вміння і навички про риторику, що на тлі нових досліджень вітчизняного та зарубіжного мовознавства у галузі лінгвістики тексту, прагмалінгвістики, мультимодальної лінгвістики, когнітивістики та аналізу дискурсу дозволить поглибити їхні філологічні знання та подискутувати про вектори її подальшого розвитку, що сприятиме здатності до генерування нових ідей, розвитку комунікативно-прагматичних умінь та навичок; *вмотивувати* вивчення риторики, що сприятиме систематизації їхніх наукових уявлень про механізми впливу на аудиторію; *випрацювати* вміння застосовувати отримані знання на практиці.

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

Вид навчальної діяльності	Кількість годин
практичні заняття	30 год.
самостійна робота	60 год.

1. Програмні результати навчання:

Результати навчання студентів із дисципліни *базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-науковою програмою "Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад"*:

ПРН 1. Вільно спілкуватися із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати, інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 21. *Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцям, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.*

ПРН 23. *Володіти системою сучасних лінгвокультурологічних знань, переважно про специфіку мовних картин світу і відповідних особливостей мовної поведінки носіїв англійської та другої іноземної мов, застосовуючи знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови, норми терміновживання та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації у професійній діяльності.*

2. Система оцінювання результатів навчання студентів (розподіл балів за видами робіт, критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

Контроль результатів навчання студентів із дисципліни "Риторика в професійній діяльності перекладача" здійснюється у формі *вхідного, поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю*. Механізм і критерії оцінювання оприлюднюються кафедрою германської філології на своєму сайті та доводяться до відома студентів до початку навчального року.

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань студентів і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності студента. **Поточний контроль** проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок студентів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студентів здійснюється за *накопичувальною системою*.

Система оцінювання результатів навчання студентів з дисципліни "Риторика в професійній діяльності перекладача"

Види навчальної діяльності студента	Аудиторна навчальна робота студента					Самостійна навчальна робота студента		Модульна контрольна робота
	Тема					Виконання практичних завдань	Виконання творчого завдання (проектна робота)	
	1	2	3	4	5			
Максимальна кількість балів	5	5	5	5	5	5	5	50

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни "Риторика в професійній діяльності перекладача" передую написання студентами модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни "Риторика в професійній діяльності перекладача"

Модульна контрольна робота складається із трьох частин. За кожну правильну відповідь студент отримує певну кількість балів. Наприклад, Part I. Creative Writing(30 points); Part II. Rhetorical Strategies in Public Speeches (5 points); Part III. Google Form Test (15 points). Таким чином, максимальна кількість балів – 50.

- “5”** - 45-50 правильних відповідей
“4” - 44-38 правильних відповідей
“3” - 37-30 правильних відповідей
“2” - 29 і менше правильних відповідей

Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі («відмінно» (5), «добре» (4), «задовільно» (3), «незадовільно» (2)). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться із метою оцінювання результатів навчання студентів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота студента	50
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	50
		3. Залік	100

Критерії оцінювання результатів поточних текстів для експрес-контролю з дисципліни
"Риторика в професійній діяльності перекладача"

- ‘відмінно’** – 100 – 90 % правильних відповідей
‘добре’ – 89 – 75 % правильних відповідей
‘задовільно’ – 74 – 60 % правильних відповідей
‘незадовільно’ – 59 % і менше.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

№	Види навчальної діяльності	Національна 4-бальна система	Критерії оцінювання
1.	Аудиторна робота	5	Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації.
		4	Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним рівнем складності, можливі незначні помилки.
		3	Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять помилки.
		2	Фрагментарна, не аргументована відповідь; завдання не виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки.
		0	Непідготовленість до заняття; невиконання завдань Відсутність на занятті.
2.	Позаудиторна робота	5	Інноваційний підхід до самостійно виконаних завдань.
		4	Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання у виконанні завдань.
		3	Виконання індивідуальних завдань за репродуктивним видом складності за суттєвої допомоги з боку викладача.
		2	Неглибоке, фрагментарне виконання завдань.
		0	Невиконання завдань.
3.	МКР	5	45%–50% правильно виконаних завдань,

	4	38%–44% правильно виконаних завдань,
	3	30%–37% правильно виконаних завдань
	2	29% і нижче правильно виконаних завдань
	0	Відсутність контрольної роботи

Семестровий контроль з навчальної дисципліни "Риторика в професійній діяльності перекладача" проводиться у формі *заліку* за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку екзаменатор виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік ("зараховано / не зараховано"), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку "відмінно" і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал із дисципліни 59 і нижче, складають залік.

Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано» в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за залік
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	не зараховано

На заліку у графі відомості обліку успішності "Відмітка про залік" викладач виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою (зараховано/не зараховано);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу студента з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E).

В Індивідуальний навчальний план студент записує точну назву дисципліни (абревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

5. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		Разом годин	у тому числі		
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота
Модуль 1					

<i>Змістовий модуль 1. Риторика в професійній діяльності перекладача</i>					
1.	Тема 1. Риторика публічних промов: визначення, класифікації, композиція, учасники: - Основні етапи розвитку риторичних учень - Зміст понять «риторика», «публічна промова» - Конституенти публічних промов - Класифікація публічних промов	16		6	10
2.	Тема 2. Риторична компетентність перекладача у професійній комунікації: - Поняття риторичної компетентності перекладача - Комунікативно-риторичні стратегії професійного спілкування перекладача - Риторична організація усного перекладацького дискурсу - Вербальні та невербальні засоби професійної самопрезентації перекладача -	12		2	10
3	Тема 3. Типологія публічних промов у контексті професійної діяльності перекладача. Класифікація, комунікативні цілі, композиція, риторичні особливості, аудиторія та специфіка перекладацького відтворення : - Інтродуктивні, вітальні, привітальні, весільні, приурочені, меморіальні, випускні/настановчі промови - Промови-тости, промови-номінації, промови «на кілька слів». - Промови-відповіді, прощальні промови, промови-подяки - Оголошення, персуазивні, мотивувальні, політичні, наративні промови -	16		6	10
4	Тема 4. Риторичні та стилістичні засоби ефективної публічної комунікації : - Public Speech as a Form of Persuasive Communication - Rhetorical Strategies in Public Speeches - Stylistic Means of Communicative Influence - Syntactic and Rhetorical Devices in Public Speaking - Pragmatic Effectiveness of Rhetorical and Stylistic Means -	12		2	10
5	Тема 5. Від риторичної стратегії до публічного виступу: практичне застосування набутих комунікативних навичок: - Welcome Address speeches - Commencement Address Speeches - Introductory Speeches/Thanking a	32		12	20

	Speaker - Proposing a toast. Responding to a toast - Making an announcement - Presenting a gift. Accepting a gift - The congratulatory speech - The wedding speech - Nominating a candidate - The dedication speech - The memorial speech - The valedictory speech - A speech of retirement - The Persuasive speech - The inspirational speech - The political speech - 'Let's have a few words'				
6	Написання МКР	2		2	0
7	Разом годин за модулем 1	90		30	60

6. Рекомендовані джерела (у тому числі інтернет-ресурси)

Основна література:

1. Fahnestock, J. & Secor, M. (1982). *Rhetoric of Argument*. N. Y.: Random House.
2. Johnstone, B. & C. Eisenhart, C. (Eds.), *Rhetoric in detail. Discourse analysis of rhetoric talk and text. Discourse approaches to politics, society and culture* (Vol. 31, pp. 3-21). Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins.
3. Harris, R. A. (1980). *A handbook of rhetorical devices*. Retrieved from <http://www.hellesdon.org/documents/Advanced%20Rhetoric.pdf>
4. Harris, R. A. (2018). *Writing with clarity and style. A guide to rhetorical devices for contemporary writers*. NY: Routledge.
5. Wright, C.W. (1953). *Better Speeches for All Occasions*. N. Y.: Crown Publishers.
6. Гнезділова, Я. В. (2014). Когезія публічного метадискурсу. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, 8, Т. 2, 218-220. Режим доступу: <http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v8/v8-2/56.pdf>
7. Гнезділова, Я. В. (2021). Когнітивно-дискурсивні моделі англomовної маніпулятивної метакомунікації (Докторська дисертація). Київський національний лінгвістичний університет, Київ.

Додаткова література:

1. Albaladejo, T. (2014). Rhetoric and Discourse Analysis Linguistic insights. *Language use in public sphere. Methodological perspectives and empirical applications*, 170, 19-52.
2. Carrol, R.C. Organizing an Impromptu Speech Using Unified Analysis. Режим доступу: <http://debate.uvm.edu/NFL/rostrumlib/impccarroll0998.pdf>.
3. David, M. Kh. (2014). Language, Power and manipulation: the use of rhetoric in maintaining political influence. *Frontiers of Language and Teaching*, 5, 164-170.
4. Ellingsworth, H.W. & Clevenger T.,J.R. (1967). *Speech and Social Action: a Strategy of Oral Communication*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
5. Gósy, M. (2001). Disfluency in Spontaneous Speech. Режим доступу: http://www.isca-speech.org/archive/diss_01/dis1_057.html.
6. Hopkinson, Ch., Tomášková, R., & Blažková, B. (2011). *Power and persuasion: Interpersonal discourse strategies in the public domain*. Ostrava: University of Ostrava.
7. Hoven van den, P. (2015). *Gold mining. The art of rhetorical discourse analysis*. Xiamen, China: Xiamen University Press.

8. Rozina, G., & Karapetjana, I. (2009). The use of Language in Political Rhetoric: Linguistic Manipulation. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 111-122.
9. Гнезділова Я.В. Реалізація емотивної функції в публічних промовах політичних діячів США та Великобританії // Мова і культура. – К.: Видавн. Дім Дмитра Бурого., 2003. – Вип. 6., Т. 2: Психологія мови і культури. Мова і засоби масової комунікації. – С. 358-363.
10. Гнезділова, Я. В. (2012). Риторичні риси емотивного дискурсу. *Мовні і концептуальні картини світу*, 41, Т. 1, 255-260.
11. Гнезділова, Я. В. (2014с). Спонукальний емоційно-забарвлений дискурс. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія – Педагогіка – Психологія*, 28, 13-19. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkyu_2014_28_4
12. Гнезділова, Я. В. (2017с). Метакомунікація – риторика – маніпуляція. В Л. І. Белехова та ін. (Ред.), *III Таврійські читання. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, 19-20 травня 2017 року (сс. 84-87). Херсон: Видавничий дім "Гельветика".
13. Гнезділова, Я. В. (2018f). Персуазивна vs маніпулятивна функції метакомунікації. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 1(87), 63-68. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/27274/>

Інтернет ресурси

1. Clinton, H. (1995 / 2014). *Women's Rights Are Human Rights speech*. Retrieved from <https://www.mfa.org/exhibitions/amalia-pica/transcript-womens-rights-are-human-rights>
2. Fisher, M. (1992). *A Whisper of AIDS*. Retrieved from <http://www.americanrhetoric.com/speeches/maryfisher1992rnc.html>
3. Higgins, T. (2009). *Ceremony for Admission of Lawyers*. Retrieved from https://www.courts.act.gov.au/_data/assets/pdf_file/0011/971444/admission_speech_21_august_2009.pdf
4. Jobs, S. (2005). *Stanford Commencement Address*. Retrieved from <https://news.stanford.edu/2005/06/14/jobs-061505/>
5. Johansson, S. (2012). *DNC*. Retrieved from <https://www.politico.com/story/2012/09/scarlett-johansson-dnc-speech-text-080868>
6. Jolie, A. (2009). *I am here today to say that refugees are not numbers*. Retrieved from <https://speakola.com/ideas/angelina-jolie-world-refugee-day-2009>
7. List25team (2017). *25 speeches that changed the world. Have a Dream* Retrieved from <https://list25.com/25-speeches-that-changed-the-world/5/>
8. Obama, B. (2004). *The keynote address at the Democratic National Convention in Boston Tuesday night*. Retrieved from <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A19751-2004Jul27.html?noredirect=on>
9. Pink, D. (2009). *The Puzzle of Motivation*. Retrieved from <https://www.lingq.com/lesson/dan-pink-the-puzzle-of-motivation-288977/>
10. Pope Benedict XVI (2006). *In this place of honor*. Retrieved from <http://www.historyplace.com/speeches/pope-benedict-auschwitz.htm>
11. Robinson, K. (2006). *Do Schools Kill Creativity?* Retrieved from <https://singjupost.com/schools-kill-creativity-sir-ken-robinson-transcript/>
12. Rowling, J. K. (2008). *The Fringe Benefits of Failure, and the Importance of Imagination*. Retrieved from <http://news.harvard.edu/gazette/story/2008/06/text-of-j-k-rowling-speech/>
13. Wedding Speech Samples (2012). *7 + Wedding Speech Examples & Samples in PDF*. Retrieved from <https://www.examples.com/education/wedding-speech.html>
14. Winfrey, O. (2008). *Stanford Commencement Address*. Retrieved from <https://news.stanford.edu/news/2008/june18/como-061808.html>

7. Додаткові ресурси:

З метою забезпечення організації освітнього процесу та виконання освітньої програми в дистанційному режимі з використанням ІТ-технологій, рекомендовано використовувати

інструменти онлайн-спілкування та електронні ресурси й веб-сервіси в синхронному та асинхронному режимі. У цьому зв'язку, базовими формами дистанційної роботи зі студентами для організації навчального процесу можуть бути такі безкоштовні системи дистанційного навчання для проведення практичних занять, як *Microsoft Teams*.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого потребує навчальна дисципліна: дошка, проєктор, комп'ютер, *Microsoft Teams*.